

ELEGANTNÍ OZDOBNIČE ROZTANČÍ PLOCHU

Tyhle hvězdy z říše trav jsou atraktivní, vydrží celou věčnost, a když je vítr vyve k tanci, obohatí záhony vzdušnou elegancí a ladným pohybem. Do puntíku vyhovují současným trendům zahradní architektury, zazáří však i v zahradě po babičce.

Přirozeného původu ozdobnic (*Miscanthus*) si Evropané všimli před více než sto lety, kdy je na starý kontinent přivezli botanici sběratelé z Asie. Ač bychom v rodu napočítali asi dvacet převážně opadavých, trsnatě rostoucích druhů, velké slávy se jako jediná dočkala ozdobnice čínská (*Miscanthus sinensis*). K jejím ctitelům patří i věhlasný nizozemský zahradní tvůrce Piet Oudolf, o němž je známo, že si potrpí na strukturálně výrazné, takřka celoročně zajímavé a veskrze soběstačné rostliny.

TRVANLIVÁ KRÁSA

Od konce jara přes celé léto působí bujně a svěže, jako by vůbec nestárlo. Období květu připadá na září až říjen. Chcete-li, vezměte lupu a prohlédněte si jednotlivé květní klásky, poseté nápadnými tyčinkami pěkně zblízka. Dejte přitom pozor na včely, které ze žlutých prašníků horlivě sbírají pyl, třebaže trávy včely nepotřebují. Opylení totiž svěřily větru.

Teprve v pokročilém podzimu se do jinak zelených, často stříbřitým nebo smetanově bílým proužkem zdobených listů vkrádají barevné pigmenty. Přerod na jásavě žluté, oranžové až vínové tóny nepřichází rázem, dostavuje se volným krokem, aby snad nepředběhl pestré hýření stromů.

Jakmile se hladina zahradního jezírka poprvé promění v led, začne se z listů ozdobnic vytrácet nejen barva, ale i voda. Celá nadzemní část, byť stále hustá a pěkně tvarovaná s listy vzpřímenými či fontánově shrbenými odumírá, zatímco kořeny usínají tvrdým zimním spánkem, aby se plně elánu vrátily do života s jarním táním. Do té doby se suchá kštice pod velkým mrazem a sněhu mnohokrát promění v umělecké dílko, a možná právě tehdy trvanlivou krásu ozdobnic oceníme ještě víc.

1. STYLISTIKA

1. a) Do které funkčněstylové oblasti byste zařadili tento text?

b) Do které její podoblasti?

c) O který slohový útvar se jedná?

d) Jaký slohový postup je v textu dominantní?

2. a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

b) charakterizujte obsah

1. odstavce:

2. odstavce:

4. odstavce:

3. Které prostředky vertikálního členění a s jakou funkcí se v textu uplatňují
prospědky: jejich funkce:

4. K následujícím výrazům z textu přiřaďte jejich adekvátní slohový příznak. Vyberte pří-
tom ze škály – prostředek knižní, slohově neutrální, hovorový, expresivní.

šofér (4. odst.)

vykrucování se (2. odst.)

manévr (5. odst.)

obstrukce (6. odst.)

5. Který morfologický prostředek knižního charakteru se v textu uplatňuje? Uveďte i kon-
krétní příklad.

2. SYNTAX

1. Vypište z textu souvětí s nepravou větou vedlejší a podtrhněte ji. Souvětí upravte tak, abyste nepravou větu odstranili, vyjádřili významový vztah mezi větnými obsahy náležitým spojovacím prostředkem a odstranili další stylizační nedostatky.
 2. Proveďte syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o každém větném členu a skladebních vztazích gramatických a sémantických).
Letos lze totiž poprvé v rámci Evropské unie mezinátně pokuty za překročení rychlosti vymáhat a vykrucování z nich i trestně stíhat.
 3. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, ve kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větnečlenská funkce, sémantický vztah).
*Co bude dál v případě otrlejších řidičů, kteří jsou zvyklí dělat obstrukce, ukáže čas, je však třeba vzít v úvahu, že když má řidič s francouzskými či jinými úřady v EU nevyřízené účty, může se stát, že při další jízdě a policejní kontrole ho mohou po-
rádně skrýpnout.*

4. V následujícím úryvku označte svíslou čarou hranici mezi částí tematickou a částí rematickou. Poté na příslušná místa textu nadepište, pomocí kterých druhů tematicko-rematických posloupeností je v tomto úryvku vyjádřena obsahová návaznost jednotlivých elementárních textových jednotek.

Belfort je očividně jedna z francouzských pastí na řidiče nedodržující povolenou

rychlost. Z malých překročení rychlosti vyrábějí velké pokuty. Vyšší rychlost tu na-

měřili už dvěma českým řidičům. Jeden jel o 5 kilometrů rychleji, druhý o sedm.

Jsou to započítatelná překročení, po odečtení možné mírné odchylky.

3. MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost následujících slov užitých v textu:

- a) *překročení*
- b) *mezistátně*
- c) *devadesátka*
- d) *ukáže*
- e) *stát (se)* (viz poslední řádek)

2. Určete deklinační vzor níže uvedených podstatných jmen:

- a) *obstrukce*
- b) *srpen*
- c) *léto*

3. Určete třídu (podle kmene přítomného) níže uvedených tvarů sloves:

- a) *překvapuje*
- b) *byla naměřena*

4. Utvořte:

- a) přechodník přítomný činný pro mužský rod j. č. od slovesa *informovat*
- b) přídětné trpné pro mužský rod živ. mn. č. od slovesa *posílat*
- c) přechodník minulý činný pro ženský rod mn. č. od slovesa *obdřít*
- d) 1. osobu množného čísla rozkazovacího způsobu slovesa *skřípnout*
- e) podstatné jméno slovesné od slovesa *sdílet*

5. Uvedte latinský název pro 6. pád
6. Napište latinský název pro zájmeno
7. Určete druh zájmena *mine*
8. Utvořte 2. pád množného čísla od podstatného jména *platba*
9. Utvořte 1. pád množného čísla (mužský rod živ.) od adjektiva *francouzský*

4. LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. U následujících slov určete jejich motivující slovo, slovotvorný formant (včetně hláskových alternací, jsou-li zastoupeny), slovotvorný způsob jejich utváření a onomazilogicko-relační typ utváření (vybírejte přitom ze škály – mutace, transpozice, modifikace).

slovotvorný základ.....	<i>rychlost</i>
slovotvorný formant.....	
slovotvorný způsob.....	
onomazologicko-relační typ.....	

2. Vypište z textu:

- a) všechna domácí kompozita:
- b) všechny grafické zkratky:
- c) všechny graficko-fonické zkratky:
- d) všechna toponyma:
- e) všechna antroponyma:
- f) všechna chrématonyma:

3. K následujícím slovům cizího původu uveďte jejich synonymní domácí jednoslovný ekvivalent.

informace:

šofér:

obstrukce:

perfektní:

4. V řadě následujících slovních spojení podtrhněte sousloví (sdružené pojmenování):

francouzské úřady, hlavičkový papír, perfektní čeština, trestní stíhání.

5. FONETIKA A PRAVOPIŠ

1. a) Transkribujte (použijte výhradně českou transkripční soustavu):

Překvapilo mne, že už 1. září 2017 jsem obdržel obyčejnou poštou v perfektní češtině a na francouzském hlavičkovém papíře Oznámení o pokutě, Návod k platbě a Formulář žádosti o prominutí pokuty.

b) Vypište z textu slova a spojení slov, v nichž je ř. Uveďte, které ř se vyslovuje nezněle a které zněle a tuto výslovnost zdůvodněte.

2. a) Označte křížkem pouze spisovné podoby transkribovaných slov. Hláskové změny odborně pojmenujte:

[spjef]

[slovancki:]

[studenňi]

[levorver]

b) Označte začátky přízvukových taktů (apostrofovem):

před bankou; u nejnebezpečnějšího stroje; u lavice; jezdíme po pravé, nikoliv po levé části vozovky.

3. Vysvětlíte funkci intonace a pauz v mluveném projevu.

4. Vypíšte všechny české párové souhlásky.

5. Uvedte po dvou příkladech alofony určených fonémů (na konkrétních slovech):

č:

n:

6. V následujících větách opravte všechny jazykové chyby (a prohleďte proti spisovné normě):

Hůl kterou držel v ruce uřízl z lýsky. Přece už včera když jsme šli spolu domů jis musel všimnout toho člověka, jež žebral o peníze. Pokud se jedná o vysklenné jednodušší okno, okénko do světlýku, nebo do sklepa, o dekorací sklo v interijerových dveřích, nepředstavuje výmněna skla žádně problémi. Zásilka byla převázána slynými motouzi. Ve večerních hodinách bylo misním policistům oznámeno, že někdo rozbyl okno na budově Nádraží v Rokytnici v orlických horách. Policisté na místo vyjeli a provedli prvotní šetření, nikdo podezřelí, však na místě, ani v jeho okolí nebyl. Vedení komety Brno dostalo od disciplinární komise hokejové ekstraligy další pokutu za nevhodné chování fanoušků. Přeceda komise řešil případ ve skráceném řízení. Paprsek světla procházející skleněnými hranoli se rozkláá. Prohlíželi si nás svýma zpitavýma očima. Vzduch voněl pomerančema, někde už poletovali vločky sněhu a děti se těšili na vánoce.

Pokuta z Francie přijde řidičům už za deset dní

České řidiče, kterým radary ve Francii naměřily překročení rychlosti, překvapuje nebyvalá administrativní pružnost, s jakou jim francouzské úřady na adresy do ČR od letošního léta posílají výzvy k úhradě pokut v eurech. Některým řidičům byla výzva doručena poštou již za deset dnů od spáchání přestupku.

Pokuty za překročení rychlosti dostávají čeští řidiči nejen z Francie, ale i z dalších států, například ze Španělska. Letos lze totiž poprvé v rámci EU mezinárodně pokuty vymáhat a vykrucování z nich i trestně stíhat. Právo o tom s odvoláním na francouzské velvyslanectví informovalo v sobotu.

U Belfortu nohu z plynu!

„Informace uváděné v sobotním Právu mohou potvrdit z vlastní zkušenosti. V blízkosti francouzského Belfortu mi byla naměřena 22. srpna na devadesátce rychlost 97 km/hod. Překvapilo mne, že už 1. září 2017 jsem obdržel obyčejnou poštou v perfektní češtině a na francouzském hlavičkovém papíře Oznámení o pokutě, Návod k platbě a Formulář žádosti o prodloužení pokuty,“ píše Oldřich P., členář ze severní Moravy. S pokutou se už, jak uvádí, čestně vyrovnal.

Belfort je očividně jedna z francouzských pastí na šofery, kdy se z malých překročení rychlosti vyrábějí velké pokuty, protože tu naměřili rychlost i jinému členovi z Nejdku. Ten to měl o 5 kilometrů v hodině, pan Oldřich o sedm. Jsou to započítatelná překročení, po odečtení možné mírné odchylky. V Oznámení o pokutě je uvedené místo přestupku, datum a čas, zapsaná rychlost a výše pokuty: při platbě do 46 dnů 45 eur, při úhradě 47-76 dnů 68 eur a při neprovedení platby a neodvolání se do 76 dnů 180 eur.

Jak už jsme psali, francouzské velvyslanectví Právu sdělilo, že francouzským úřadům jsou úhybné manévry přestupkářů známé a budou je soudně pronásledovat.

Co bude dál v případě otrlejších řidičů, zvyklých dělat obstrukce, ukáže čas. Je však třeba vzít v úvahu, že když má řidič s francouzskými či jinými úřady v EU nevyřízené účty, může se stát, že při další jízdě a policejní kontrole ho mohou pořádně skřípnout.

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Magisterské dvouoborové studium ČJL pro SŠ,
Magisterské dvouoborové studium ČJL pro 2. st. ZŠ
Magisterské jednooborové studium ČJL pro 2. st. ZŠ + SŠ

13. prosince 2017

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

	počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie, slovotvorba	
Fonetika, fonologie, pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

N